

Europos Sąjungos
Taryba

**Briuselis, 2022 m. gegužės 20 d.
(OR. en)**

9336/22

**DEVGEN 100
ACP 60
RELEX 676**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2022 m. gegužės 20 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8938/22

Dalykas: Atnaujinta ES partnerystė su mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis
– Tarybos išvados (2022 m. gegužės 20 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos 2022 m. gegužės 20 d. įvykusiame 3870-ame posėdyje Tarybos patvirtintos Tarybos išvados dėl atnaujintos ES partnerystės su mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis.

**Tarybos išvados dėl
atnaujintos ES partnerystės su mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis**

1. ES ir jos valstybės narės yra pasiryžusios skatinti plataus užmojo tarptautines partnerystes ir yra įsipareigojusios kartu su mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis ieškoti daugiašalių sprendimų siekiant išspręsti pasaulinius uždavinius, laikantis naujojo Europos konsensuso dėl vystymosi ir atsižvelgiant į iššūkius, su kuriais šios šalys susiduria siekdamos Darbotvarkės iki 2030 m. ir jos 17 darnaus vystymosi tikslų (DVT), taip pat Paryžiaus susitarimo tikslų. Šiuo atžvilgiu Taryba primena ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą panaikinti skurdą ir badą, mažinti pažeidžiamumą ir nelygybę, kad būtų užtikrinta, kad nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje.
2. Atsižvelgdama į suintensyvėjusias geopolitines varžybas ir didėjančią pasaulinę konkurenciją, Taryba pabrėžia, kad reikia stiprinti veiksmingą daugiašališkumą ir kolektyviai skatinti tvarias tarptautines partnerystes, grindžiamas bendromis vertybėmis, žmogaus teisėmis, lyčių lygybe ir abipuse pagarba. Mažiausiai išsivysčiusios šalys yra itin vertinamos geopolitinės partnerės siekiant užtikrinti atsparesnį ir saugesnį pasaulį, taip pat tvarų ir įtraukų visuotinį atsigavimą COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos prieš Ukrainą kontekste. Taryba prašo Komisijos, EIVT ir valstybių narių reaguoti į specifinius mažiausiai išsivysčiusių šalių poreikius veiksmingai įgyvendinant šias partnerystes, kad taip būtų remiamas spartesnis DVT įgyvendinimas.
3. Taryba primena, kad oficiali parama vystymuisi (OPV) tebėra svarbus skurdžiausių šalių, visų pirma mažiausiai išsivysčiusių šalių, kurioms trūksta vidaus pajėgumų pritraukti finansavimą iš kitų šaltinių, finansavimo šaltinis. ES ir jos valstybės narės (bendrai didžiausia OPV teikėja pasaulyje) dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą kolektyviai pasiekti tikslą – iki 2030 m. 0,20 % bendrųjų nacionalinių pajamų paskirti mažiausiai išsivysčiusioms šalims; tai vienas iš pagrindinių Adis Abebos veiksmų darbotvarkės tikslų. Taryba pabrėžia šiuo metu mažiausiai išsivysčiusioms šalims taikomo diferencijuoto režimo svarbą ir palankiai vertina tai, kad patikslinti nebepriskyrimo mažiausiai išsivysčiusių šalių kategorijai kriterijai; šiuo patikslinimu atsižvelgiama į ypatingus mažiausiai išsivysčiusioms šalims kylančius iššūkius, ne vien tik į vienam gyventojui tenkančias pajamas, įskaitant žmogiškuosius išteklius ir ekonominį bei aplinkosauginį pažeidžiamumą.

4. Taryba palankiai vertina tai, kad 2022 m. kovo mėn. priimtoje Dohos veiksmų programoje įsipareigota imtis konkretesnių veiksmų siekiant remti mažiausiai išsivysčiusias šalis, ir pabrėžia ES, valstybių narių ir Europos plėtros bankų bei finansų įstaigų įsipareigojimų ją įgyvendinti svarbą. Ji laukia 5-osios Jungtinių Tautų konferencijos mažiausiai išsivysčiusių šalių klausimais antros dalies, kurią numatyta surengti 2023 m., ir ragina siekti plataus užmojo rezultatų. Be to, Taryba primena, kad svarbu spręsti specifinius uždavinius, kylančius šalims, nebepriskiriamoms mažiausiai išsivysčiusių šalių kategorijai, kad būtų užtikrintas tvarus ir sklandus pereinamasis procesas.
5. Taryba primena, kad ES požiūris į tarptautines partnerystes yra grindžiamas tvariu bei nuspėjamu finansavimu ir veiksmingo vystomojo bendradarbiavimo principais, bendromis vertybėmis ir tuo, kad būtų kuo geriau naudojamosi Europos komandos metodu. Taryba ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares, įgyvendinant regionines ir pasaulines partnerystes ir strategijas, atsižvelgti į specifinius mažiausiai išsivysčiusių šalių poreikius, remiantis įtraukiais procesais, savarankiško tvarkymosi principu ir bendrais interesais. Atsižvelgdama į tai ir remdamasi AKR ir ES partnerystės *acquis*, Taryba prašo Komisijos, EIVT ir valstybių narių vykdyti tolesnę veiklą, susijusią su įsipareigojimais, prisiimtais 2022 m. vasario 17–18 d. Briuselyje įvykusiame ES ir AS aukščiausiojo lygio susitikime ir 2022 m. vasario 22 d. Paryžiuje įvykusiame ES ir Indijos bei Ramiojo vandenynų regiono ministrų forume.
6. Taryba pabrėžia, kad svarbu veiksmingai šalinti pagrindines konfliktų ir nestabilumo priežastis ir atsižvelgti į pagrindinius to veiksnius, darančius poveikį daugeliui mažiausiai išsivysčiusių šalių, įskaitant nelygybę, demokratinio bei gero valdymo ir teisinės valstybės trūkumą, klimato kaitą ir kovą už gamtos išteklius. Šiame kontekste Taryba taip pat akcentuoja, kad reikia toliau šalinti pagrindines neteisėtos migracijos ir priverstinio gyventojų persikėlimo priežastis. Šie iššūkiai išryškina tai, kad pagrindinis vaidmuo tenka integruotiems ir tvariams humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos tarpusavio sąsajos metodams, ir tai, kad svarbu vykdyti bendras konfliktų analizes. Taryba pažymi, kad skurdas ir nelygybė, visų pirma mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, didina konfliktų ir nestabilumo riziką. Šiuo atžvilgiu Taryba pabrėžia, kad reikia užkirsti kelią naujoms krizėms ir į jas reaguoti, didinti atsparumą, kad būtų pašalinti nestabilumo veiksniai, ir skatinti įtraukų bei tvarų atsigavimą, laikantis požiūrio „atkurti geriau ir žaliau, nei buvo“, vadovaujantis DVT, kovojant su visų rūšių nelygybe ir nė vieno nepaliekant nuošalyje.

7. Taryba su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į didelį neigiamą Rusijos agresijos prieš Ukrainą poveikį pasaulio apsirūpinimui maistu ir maisto kainoms. Tai prisideda prie jau ir taip nerimą keliančios pasaulinės apsirūpinimo maistu padėties, susidariusios dėl COVID-19 pandemijos, klimato kaitos ir kitų pasaulinių iššūkių, kurie daro poveikį visų pirma mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir šalims, kurios yra labiausiai priklausomos nuo maisto, energijos ir trąšų tiekimo iš išorės, kaip pabrėžė Jungtinių Tautų reagavimo į krizes grupė. Šiuo atžvilgiu Taryba dar kartą patvirtina, kad reikia laiku ir veiksmingai koordinuoti veiksmus su tarptautinėmis organizacijomis ir kitais atitinkamais partneriais bei iniciatyvomis, pavyzdžiui, FAO ir kitomis Romoje įsikūrusiomis agentūromis, G7 Pasauliniu apsirūpinimo maistu aljansu ir FARM iniciatyva, kad būtų suintensyvinamos tarptautinės pastangos sprendžiant pasaulines apsirūpinimo maistu ir mitybos saugumo problemas. Taryba ypač pabrėžia, kad reikia stiprinti pačių mažiausiai išsivysčiusių šalių tvarios maisto gamybos pajėgumus, taip pat įvairinti jų maisto tiekimo grandines ir riboti kliūtis atvirai prekybai maisto prekėmis. Vadovaudamasi 2022 m. kovo mėn. komunikatu „Apsirūpinimo maistu užtikrinimas ir maisto sistemų atsparumo didinimas“, ES toliau remia šalis partneres, visų pirma pažeidžiamiausias, joms pereinant prie atsparių ir tvarių maisto sistemų.
8. Taryba pabrėžia labai didelį mažiausiai išsivysčiusių šalių pažeidžiamumą, susijusį su klimato kaita, biologinės įvairovės nykimu ir aplinkos būklės blogėjimu, ir jų svarbų vaidmenį apsaugant klimatą ir išsaugant biologinę įvairovę. Atsižvelgdama į Paryžiaus susitarimą ir Glazgo klimato paktą, Taryba pripažįsta specifinius mažiausiai išsivysčiusių šalių poreikius ir iššūkius, susijusius su prisitaikymu prie klimato kaitos ir jos švelninimu. Be to, Taryba palankiai vertina pažangą, padarytą mažiausiai išsivysčiusių šalių atžvilgiu UNFCCC 26-ojoje šalių konferencijoje (COP 26), ir neseniai atliktą IPCC darbą, pavyzdžiui, jos indėlį rengiant ataskaitą dėl poveikio, prisitaikymo ir pažeidžiamumo. Ji ragina Biologinės įvairovės konvencijos 15-ojoje šalių konferencijoje priimti naują plataus užmojo pasaulinę biologinės įvairovės programą, kurioje būtų nustatyti aiškūs tikslai ir griežta bei skaidri įgyvendinimo tvarka ir kuri taip pat būtų papildyta mažiausiai išsivysčiusioms šalims itin svarbiais tinkamais finansiniais ir nefinansiniais ištekliais. Kaip ir kitose šalyse, mažiausiai išsivysčiusių šalių ekonominio ir socialinio vystymosi, prisitaikymo prie klimato kaitos, biologinės įvairovės išsaugojimo ir tvaraus naudojimo, integruoto vandens išteklių valdymo politika ir kova su žemės degradacija, miškų naikinimu ir dykumėjimu, taip pat pasirengimo nelaimėms priemonės turėtų būti įgyvendinamos integruotai ir nuosekliai, kad būtų skatinamas atsparumas klimato kaitai ir sudaromos palankios sąlygos tvariam gamtos ekosistemų valdymui, kaip rodo, pavyzdžiui, Didžiosios žaliosios sienos spartesnio įgyvendinimo priemonė.

9. Taryba su susirūpinimu atkreipia dėmesį į tai, kad COVID-19 krizė aiškiai parodė didelį mažiausiai išsivysčiusių šalių pažeidžiamumą išorės sukrėtimų atžvilgiu ir sukėlė kliūčių siekiant DVT mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, visų pirma žmogaus socialinės raidos srityje. Taryba prašo Komisijos, EIVT ir valstybių narių ypač daug dėmesio skirti žmogaus socialinei raidai mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, taikant holistinį požiūrį sveikatos ir žmogaus teisių, apsirūpinimo maistu ir mitybos, švietimo, skaitmeninimo, galimybių naudotis socialine apsauga ir deramų darbo vietų kūrimo srityse. Šiuo atžvilgiu Taryba primena, kad svarbu laikytis pokyčius skatinančio požiūrio, kuriuo būtų šalinamos pagrindinės lyčių nelygybės priežastys, ir taip pat pabrėžia, kad lyčių lygybės, moterų įgalėjimo ir lyčių aspekto integravimo skatinimas, taip pat daugialypės diskriminacijos, su kuria susiduria pažeidžiami ar marginalizuoti asmenys, problemos sprendimas yra itin svarbūs mažiausiai išsivysčiusiose šalyse ir yra vienas iš ES prioritetų visose veiksmų srityse. Taryba primena, kad ES išlieka įsipareigojusi dėti daugiau pastangų ir imtis daugiau veiksmų, kad būtų užtikrintas visų žmogaus teisių propagavimas, gynimas bei užtikrinimas ir būtų visapusiškai bei veiksmingai įgyvendinta Pekino veiksmų platforma ir Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksmų programa, taip pat jų peržiūros konferencijų rezultatai, ir išlieka įsipareigojusi užtikrinti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises šiame kontekste. Atsižvelgdama į tai, ES dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą propaguoti, ginti ir užtikrinti kiekvieno asmens teisę nepatiriant diskriminacijos, prievartos ir smurto visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su seksualumu ir lytine bei reprodukcinę sveikata. ES taip pat pabrėžia, kad reikia užtikrinti visuotinę prieigą prie kokybiškos ir įperkamos visapusiškos informacijos bei švietimo apie lytinę ir reprodukcinę sveikatą, įskaitant visapusišką lytinį švietimą, ir visuotinę prieigą prie sveikatos priežiūros paslaugų.
10. Taryba prašo Komisijos, EIVT ir valstybių narių toliau remti sveikatos sistemos pajėgumų ir viešosios infrastruktūros stiprinimą mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, kad būtų užtikrinta visuotinė sveikatos apsauga. Daug dėmesio turėtų būti skiriama reglamentavimo sistemoms, vaistų gamybos pajėgumams ir galimybių naudotis vandens tiekimo, sanitarijos ir higienos paslaugomis bei pagrindinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis gerinimui. Šiuo atžvilgiu Taryba atkreipia dėmesį į Afrikoje parengtas Europos komandos iniciatyvas, apimančias, pavyzdžiui, sveikatos saugumą ir pandemijų prevenciją, pasirengimą joms ir reagavimą į jas, skaitmeninę sveikatą, vakcinų, vaistų ir technologijų, susijusių su sveikatos produktais, gamybą ir prieigą prie jų, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų rėmimą.

11. Taryba pabrėžia, kad svarbu remti švietimo sistemų stiprinimą mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, kad visiems būtų sudarytos lygios ir įtraukios galimybės gauti kokybišką išsilavinimą, ypač daug dėmesio skiriant mergaitėms ir jaunoms moterims, negalia turintiems asmenims ir labiausiai pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims. Taryba akcentuoja, kad išskirtinis dėmesys turėtų būti skiriamas mitybai, kurios reikia vaikams ir paaugliams, kad jie galėtų augti ir visapusiškai išplėtoti savo potencialą, be kita ko, pasitelkiant mitybos mokyklose programas. Taryba pabrėžia jaunimo svarbą formuojant savo šalių ateitį, taip pat poreikį suteikti jiems ateities perspektyvų, grindžiamų įgūdžių ugdymu ir geresne integracija, atsižvelgiant į vietos darbo rinkos poreikius. Taryba prašo Komisijos, EIVT ir valstybių narių remti gebėjimų stiprinimą pagrindinio ir vidurinio ugdymo, techninio ir profesinio rengimo ir mokymo srityse, taip pat aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų institucijose mažiausiai išsivysčiusiose šalyse. Šiuo atžvilgiu Taryba pabrėžia, kad svarbu tyrėjus iš mažiausiai išsivysčiusių šalių įtraukti į atnaujintą konkrečioms šalims ir regionams kylančių iššūkių ir atitinkamų reagavimo į juos priemonių svarstymų procesą.
12. Taryba ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares toliau dėti pastangas siekiant stiprinti mažiausiai išsivysčiusių šalių ekonomikos vidaus pajėgumus, skatinant darnų vystymąsi, prekybą ir atsparią ekonomiką, be kita ko, vykdant struktūrines reformas, kuriose daugiausia dėmesio būtų skiriama vidaus išteklių sutelkimo, viešųjų finansų valdymo bei gero valdymo stiprinimui ir privačiojo sektoriaus vystymosi bei tiesioginių užsienio investicijų sąlygų gerinimui, taip pat atsakingam verslo elgesiui ir išsamaus patikrinimo standartams vietos lygmeniu. Taryba pripažįsta paramos biudžetui ir gebėjimų stiprinimo, įskaitant Europos viešojo sektoriaus ekspertines žinias ir tarpusavio partnerystes, vaidmenį siekiant šių tikslų, kai yra tinkamos sąlygos. Taryba akcentuoja struktūrinį darbo rinkos pažeidžiamumą mažiausiai išsivysčiusiose šalyse ir COVID-19 pandemijos poveikį gamybai bei našumui, taip pat pabrėžia, kad svarbu remti užimtumą ir deramą darbą, taip pat stiprinti darbo rinkos institucijas. Be to, Taryba ragina laiku, koordinuotai ir skaidriai įgyvendinti DSSI papildančio skolos traktavimo bendrą sistemą ir iniciatyvą, susijusią su savanorišku specialiųjų skolinimosi teisių ar laisvai naudojamų valiutų nukreipimu iš valstybių narių ir kitų šalių, kurių išorės pozicija yra tvirta, į pažeidžiamas šalis, siekiant remti jų atsigavimą.

13. Taryba prašo Komisijos, EIVT ir valstybių narių vykdyti tolesnę veiklą, susijusią su strategijos „Global Gateway“ tikslais sudaryti palankesnes sąlygas viešosioms ir privačiosioms investicijoms į tvarų sujungiamumą ir kokybišką infrastruktūrą, remiantis vietos ir regionų ekonomikos ir bendruomenių poreikiais bei galimybėmis, kaip nustatyta dialoguose su šalimis partnerėmis, taip pat ES strateginiais interesais. Be to, Taryba prašo Komisijos, koordinuojant veiksmus su EIVT, taip pat su valstybėmis narėmis ir Europos plėtros bankais bei finansų įstaigomis:

– išnagrinėti galimybę teikti techninę pagalbą mažiausiai išsivysčiusioms šalims, kai įmanoma, laikantis Europos komandos metodo, siekiant remti tvarių ir finansiškai naudingų projektų plėtojimą ir tvaraus finansavimo bei investicijų didinimui palankios aplinkos kūrimą;

– išnagrinėti novatoriško ir įtraukaus finansavimo būdus siekiant sutelkti privatųjį kapitalą mažiausiai išsivysčiusioms šalims, atsižvelgiant į esamą geriausią praktiką ir susijusias tarptautines iniciatyvas, įskaitant G7 partnerystę dėl infrastruktūros ir investicijų.

Sujungiamumo srities projektai turėtų būti planuojami ir įgyvendinami laikantis aukščiausių socialinių, ekonominių ir aplinkos apsaugos standartų.

14. Taryba taip pat pripažįsta, kad vietos valdžios institucijoms ir pilietinės visuomenės organizacijoms tenka pagrindinis vaidmuo įtraukaus ir darnaus vystymosi srityje, nes jos yra nepriklausomi valdymo ir vystymosi subjektai tiek patys savaime, tiek kaip įgyvendinantieji partneriai. Taryba pareiškia susirūpinimą dėl mažėjančios erdvės pilietinei visuomenei ir pabrėžia, kad daugelyje mažiausiai išsivysčiusių šalių labai svarbu apsaugoti ir propaguoti pilietinei visuomenei skirtą pilietinę erdvę. Decentralizuotas bendradarbiavimas ir viešojo sektoriaus ekspertinės žinios taip pat yra svarbios Europos bendradarbiavimo su mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis politikos priemonės, kuriomis stiprinami instituciniai gebėjimai ir konsoliduojamas vietos ekonomikos vystymasis bei valdymas.

15. Taryba ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares pasinaudoti Europos komandos metodu stiprinant bendradarbiavimą su mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis ir įgyvendinant Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“. Laikantis šio naujo holistinio ir įtraukaus požiūrio, reikėtų sutelkti visas mažiausiai išsivysčiusioms šalims prieinamas priemones, visų pirma Europos komandos iniciatyvas ir Europos vystymosi finansinės struktūros priemones, pavyzdžiui, „Europos darnaus vystymosi fondą +“ (EDVF+), didinant Europos plėtros bankų ir finansų įstaigų, įskaitant Europos investicijų banką (EIB) ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banką (ERPB), vaidmenį ir bendradarbiaujant su vietos ir regioniniais bankais bei kitais tarptautiniais subjektais. Išskirtinis dėmesys turėtų būti skiriamas specifiniams iššūkiams, susijusiems su sąlygų ir priemonių praktiniu taikymu mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, visų pirma pažeidžiamumo, konfliktinių ar pokonfliktinių situacijų problemai.
16. Taryba pabrėžia, kad svarbu didinti ES partnerystės su mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis nuoseklumą ir matomumą laikantis Europos komandos metodo, pavyzdžiui, naudojantis strategija „Global Gateway“, ir pažymi, kad reikia įgyvendinti suderintą komunikacijos strategiją kovojant su dezinformacija. Taryba prašo Komisijos, EIVT, EIB, ERPB ir valstybių narių užtikrinti veiksmingą komunikaciją ir diplomatinę informavimo veiklą, susijusią su jungtinėmis ES pastangomis laikantis Europos komandos metodo, be kita ko, koordinuojant ES delegacijų ir valstybių narių veiksmus.
-